

EUROKRISEN – DEN EUROPEISKA STABILISERINGSMEKANISMEN (ESM) OCH EURO PLUS-PAKTEN M M.

1. Eurokrisen

På vår hemsida finns artikeln 2010-05-20: ” Den rörliga svenska kronan och räntan bäst för Sverige!” som redogör för eurokrisen när den tidigare blivit akut. Grekland fick först stöd med lån på 110 miljarder euro, varav 80 miljarder från euroländerna och 30 miljarder från IMF (Internationella valutafonden). På morgontimmarna den 10 maj 2010 antog rådet med finansministrarna en plan till skydd för euron på 750 miljarder euro, varav 60 miljarder kom från en lånefacilitet som hittills bara använts för EU-länder utanför euron, 440 miljarder i lånegarantier från euroländerna och 250 miljarder euro från IMF. DN 11/5-10 Tyskland hade tidigare stretat emot. ”Merkel har envist hävdade att ett direkt stöd till Grekland står i i strid med fördraget”. DN 25/3-10 Det är ett brott mot artikel 125 EUF (fördraget om Europeiska unionens funktionssätt), se Sieps, Lissabonfördraget Konsoliderad version av EU:s fördrag. 11 december 2007, s 93. Måndagen den 10 maj,” kl 03.15 meddelade den Europeiska centralbanken (ECB) att man är redo att stödköpa statsobligationer.” SvD 11/5 -10 Det är också ett brott mot fördraget, artikel 123 EUF, a.a., s 92. Instruktionsförbudet enligt artikel 130 EUF, a.a., s 97 bröts också mot i praktiken. Enligt regelverket ska varje medlemsland själv sanera ekonomin, vilket vi återkommer till.

De 440 miljarder euro från euroländerna samlades i Europeiska finansiella stabilitetsfaciliteten (EFSF) har kallats euroländernas tillfälliga räddningsfond, som har en utlåningskapacitet på 250 miljarder euro. Irland fick i november 2010 ett stödpaket med lån på 67,5 miljarder euro från EU och IMF. SvD 8/4 -11. Nu bankar Portugal på dörren till euroländernas Ebberöds bank, EFSF med en begäran om krislån via EU-kommissionen den 6 april. ” Portugisiska staten fick betala en ränta på 5,90 procent för att få sålt sina ettåriga statsskuldväxlar i en auktion på onsdagen. Det kan jämföras med räntan på 4,33 procent för tre veckor sedan. För sexmånadersväxlarna lyfte räntan från 2,98 procent till 5,12 procent.Svenska statsskuldväxlar med sex månaders löptid har en ränta på 1,92 %. TT” DN 7/4- 11

Situationen blev ohållbar för Portugal efter tre sparpaket med sänkta löner, höjda skatter och nedskuren välfärd som inte hjälpte – och ett fjärde initierat av EU med en regeringskris och en fördjupad ekonomisk kris som följd.

” 'Europa kommer aldrig att låta ett euroland ställa in betalningarna', lovade Jean-Claude Trichet, chef för europeiska centralbanken, när det första räddningspaketet för euron presenterades förra sommaren.

Istället för sanering har länder med skuldproblem försetts med nya kreditkort, i form av nödlån från EU och IMF, för att kunna betala sina räkningar . Matematikintresserade ekonomer påpekade redan i fjol att idén inte var alltför briljant. För att ett land ska kunna banta sin statsskuld krävs att den ekonomiska tillväxten är minst lika hög som räntan på lånen. Om inte måste mellanskillnaden sparas in genom stora överskott i statsbudgeten.

I djup lågkonjunktur tvingar det fram så masochistiska besparingar att ekonomin riskerar att krympa ytterligare. Fallande BNP och stigande räntor gör att landet riskerar att hamna i en hopplös skuldfälla.

Irland har en statsskuld på över 100 procent av BNP och en ekonomi som backat med 11 procent

sedan sparkuren började. Nödlånen från EU med en ränta på 5.8 procent framstår som en lika långsiktig lösning som en kredit hos Hells Angels. Siffrorna för Grekland, ett annat land som 'räddats' av EU imponerar lika lite.

På marknaden har domen redan fallit. Där räknas kallt med att Grekland, Irland men även Portugal förr eller senare knäcks av skuldberget. Ländernas statsobligationer är lika populära som grönsaker från Fukushima och räntan uppe på ockernivåer, för Grekland hela 15 procent för ett tvåårigt lån.” SvD 3/4-11.

Istället borde de skuldyngda länderna ställa in betalningarna, skriva ned värdet av utgivna statsobligationer efter kontakter med banker och andra kreditinstitut som lånat ut på alltför lösa grunder, och frigöra sig från euron och Europeiska centralbankens penningpolitik genom införande av nationella, rörliga valutor med betydligt lägre växelkurser och styrräntor anpassade till nationella förhållanden och såväl inhemska som utländska marknader.

Då fördelas bördorna även på andra än ländernas befolkningar. Banker och andra kreditinstitut får betala för tagna risker. Exporten blir billigare för utlandet och inhemska företag får en fördel mot konkurrerande import, vilket stimulerar landets företag och produktion. Dagen efter Portugals rop på hjälp höjde Europeiska centralbanken styrräntan, vilket visar hur fel det blir med en centraliserad penningpolitik som inte passar alla. Portugal behöver istället en lägre ränta för att stimulera ekonomin.

Har man inte rörlig nationell valuta och ränta, drabbas arbetsmarknaden genom sänkta löner, högre arbetslöshet och utslagna företag.

2. Den Europeiska stabiliteringsmekanismen (ESM)

Av slutsatserna från Europeiska rådet möte den 24-25 mars 2011 framgår: ”17. Europeiska rådet välkomnar de beslut som fattades av stats- och regeringscheferna i euroområdet den 11 mars och stödjer inslagen i den europeiska stabilitetsmekanismen (se bilaga II). Utarbetandet av överenskommelsen om den europeiska stabilitetsmekanismen och ändringarna av avtalet om den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten kommer att slutföras, så att dess utlåningskapacitet på 440 miljarder EUR säkerställs och de båda avtalen kan undertecknas samtidigt före utgången av juni 2011.”, s 6.

Europeiska rådet beslöt om ” ändring av EUF-fördraget vad gäller inrättandet av den europeiska stabilitetsmekanismen. Det efterlyser ett snabbt inledande av de nationella godkännandeförfarandena med sikte på ett ikraftträdande den 1 januari 2013.”, s 6. Förslaget innebär att till artikel 136 i EUF-fördraget läggs följande punkt: ” De medlemsstater som har euron som valuta får inrätta en stabiliteringsmekanism, som ska aktiveras om det är absolut nödvändigt för att trygga stabiliteten i euroområdet som helhet. Beviljandet av begärt finansiellt stöd enligt mekanismen ska vara underkastat strikt villkorlighet.”, s 21.

ESM ska ta över efter den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF) och den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen (EFSM) och ge externt finansiellt stöd till euroområdets medlemsstater efter juni 2013. ESM ska ha en utlåningskapacitet på 500 miljarder euro. Om detta är tillräckligt ska prövas regelbundet, dock minst vart femte år. Ett ESM- råd bestående av finansministrarna från euroländerna är högsta beslutande organ. ESM ska ha en styrelse som utför specifika uppgifter som delegerats av ESM-rådet. Den verkställande direktören ska vara styrelsens ordförande. Rösterna i ESM-rådet och ESM:s styrelse ska viktas för att stå i proportion till respektive medlemsstats teckning av kapital i ESM. s 21f.

” ESM ska ha ett tecknat kapital på totalt 700 miljarder euro. Av detta belopp ska 80 miljarder euro utgöras av inbetalt kapital från euroområdets medlemsstater, vilket i etapper ska skjutas till från och

med juli 2013 i fem lika stora delbetalningar. ESM ska dessutom förfoga över en kombination av utfäst garantikapital och garantier från euroområdet medlemsstater på totalt 620 miljarder euro. Under övergångsfasen från 2013 till 2017 förbinder sig medlemsstaterna att, i den osannolika händelse att så behövs, påskynda tillhandahållandet av lämpliga instrument i syfte att behålla en kvot på minst 15 % mellan inbetalt kapital och utomstående ESM-utbetalningar”. Ytterligare kapital kan infordras från euroländerna för att återställa nivån på det inbetalda kapitalet om denna sjunkit på grund av förluster. , s 24

Ett deltagande i EMU är alltså inte gratis utan ett riskabelt projekt!

ESM avlöser EFSF permanent. Men man ska inte kasta nya pengar efter dåliga. Av skäl som framgått tidigare bör ESM inte inrättas och Sverige säga Nej till den föreslagna ändringen av artikel 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. En viktig lärdom är, att euroområdets instabilitet när det utsätts för störningar hänger samman med att det inte är något optimalt valutaområde; länderna har så olika ekonomisk struktur, konkurrenskraft och konjunktur. I flera länder är korruptionen så utbredd att de knappast kan betecknas som rättssamhällen med följd att beslutade regler om t.ex. beskattning inte följs i praktiken, med påföljd att inte heller internationella överenskommelser följs. Språkbarriärer och kulturella skillnader gör att det finns en bristande flexibilitet vad gäller flyttningar mellan länderna för att utjämna skillnader mellan arbetsmarknaderna. Euroområdets sammansättning hänger i stället samman med bygget av en superstat, Europas förenta stater, där den gemensamma valutan är en viktig byggsten.

3. Den nya europeiska planeringsterminen och kommissionens tillväxtöversikt

EU blandar sig alltmer i enskilda länders ekonomiska politik utöver det som är föreskrivet i fördragen och i stabilitetspakten som resulterat i stabilitetsprogram för euroländer och konvergensprogram för länder fria från euron. EU tar nya stora steg i överstatlig riktning. Här ska vi bara kort beröra de nya programmen. Det finns all anledning att återkomma.

Nytt för i år är den s k europeiska planeringsterminen som inleddes i **januari** med kommissionens ”Årlig tillväxtöversikt: vidareutveckling av EU:s samlade insatser mot krisen” för samordning av den ekonomiska politiken. Den omfattar tio sidor. Se Europeiska kommissionens meddelande Bryssel den 12.1.2011 KOM(2011) 11 slutlig .

” Det här är den europeiska terminens nästa etapper:

Mars- Vid Europeiska rådets toppmöte enas EU-länderna om de ekonomiska prioriteringarna med tillväxtöversikten som underlag.

April- Regeringarna skickar sina budgetförslag för nästa år till kommissionen för bedömning.

Juni och juli- Med utgångspunkt i kommissionens bedömningar utfärdar ministerrådet (som företräder EU-länderna) landsspecifika råd, som Europeiska rådet godkänner innan de nationella parlamenten på vanligt vis antar statsbudgeterna”.

Europeiska kommissionen, Ekonomi och finans - 13/01/2011

På mötet den 24-25 mars godkände Europeiska rådet prioriteringarna för budgetkonsolidering och strukturella reformer under rubriken:

Genomförande av den europeiska planeringsterminen: Europa 2020, budgetkonsolidering och strukturella reformer, Se Slutsatser, s 2 f.

4. EU-kommissionens paket med sex lagstiftningsförslag om ekonomisk styrning

I slutet av september 2010 lade EU-kommissionen fram sex lagstiftningsförslag om ekonomisk styrning som överlämnats till EU- parlamentet och rådet för beslut. Europeiska rådet behandlade dem på mötet den 24-25 mars under rubriken: **Stärkt styrning**, Se Slutsatser, s 4. ” Där ingår en reform av stabilitets- och tillväxtpakten med målsättningen att utvidga övervakningen av finanspolitiken och tillämpa kontrollåtgärderna mer konsekvent och på ett tidigare stadium, nya bestämmelser om de nationella finanspolitiska ramarna och en tillsyn över makroekonomiska obalanser”.

Siktet är på antagande i juni 2011 av förordningar, som ” ska ha allmän giltighet” och ” ska till alla delar vara bindande och direkt tillämplig(a) i varje medlemsstat”.

I superstatsbygget har nu finanspolitiken kommit under den överstatliga luppen och tvångströjan utvidgas till allt fler områden. Den nationella lönebildningen och den svenska modellen med centrala kollektivavtal och konflikträtt - som varit så framgångsrik och som kunnat ge lågavlönade särskilda lönepåslag framför allt inom LO-kollektivet- är i fara. Skulle medlemsländerna tvingas att decentralisera alla kollektivavtalsförhandlingar, där facken är som svagast, blir utfallet för de flesta löntagare sämre och särskilda låglönepotter ett minne blott. I nästa avsnitt redogörs för reaktionerna från de fackliga organisationerna. Det finns all anledning att återkomma till innehållet i de sex lagstiftningsförslagen. På LO: s hemsida, www.lo.se ,finns en rapport om dem ” EU:s förslag om ekonomisk styrning” från februari som ger en introduktion. I nästa avsnitt kommer också frågan upp om det finns ett skydd för nationella lönemodeller i EU:s fördrag, vilket statsministern påstod i samrådet den 23 mars med EU-nämnden i riksdagen.

5. Finns legalt skydd för nationella lönemodeller i EU:s fördrag?

5.1 Bakgrund

Under den pågående eurokrisen har EU-kommissionen tagit fram ett lagstiftningspaket bestående av sex skilda lagstiftningsförslag inom tre områden: förändringar i stabilitetspakten, bevakning och korrigering av ekonomiska obalanser samt ett ramverk för budgetsamordning. Vidare togs ett förslag till europakt fram inför mötet den 24-25 mars med EU:s stats- och regeringschefer (Europeiska rådet) sedan förbundskansler Merkel och president Sarkozy lagt fram förslaget till konkurrenspakt. Den s.k. euro plus-pakten redogörs för längre fram.

Här ska först konstateras att såväl europafacket som de fackliga centralorganisationerna i Sverige LO, TCO och SACO har protesterat mot den överstatliga inblandningen i den nationella lönebildningen. ” Som förslaget nu ligger ges kommissionen möjlighet att uppdra åt medlemsstaterna att korrigera lönenivåerna, en tanke vi bestämt avvisar”. Brev från LO-TCO-SACO inför EU- nämnden den 18 mars. De fackliga centralorganisationerna avvisade också europakten och avslutade på följande sätt. ” Vi uppmanar riksdagen att i EU-nämnden ge regeringen till känna att de delar av förslagen som riktar in sig på lönebildningen måste stoppas. Det är viktigt att försvara den självständiga lönebildningen i medlemsländerna”.

Inför Europeiska rådets möte den 24-25 mars höll statsminister Fredrik Reinfeldt samråd den 23

mars med EU-nämnden i riksdagen vilket sändes i TV.

” **I riksdagens EU-nämnd** krävde oppositionspartierna att EU- ledarna ska garantera att besluten inte leder till inblandning i medlemsländernas lönepolitik. Statsminister Fredrik Reinfeldt svarade att garantierna redan finns och läste högt ur EU-fördraget för att visa det.

– Det här är inget som hotar den svenska modellen, sade Reinfeldt”. DN 24/3 -11

Statsministern hänvisade till och läste upp delar av artikel 152 i fördraget om Europeiska unionens funktionsrätt, EUF (tidigare EG-fördraget) som ingår tillsammans med fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) i Lissabonfördraget. Frågan är om Lissabonfördraget verkligen ger garantier mot överstatlig inblandning i lönebildningen.

5.2 Lissabonfördraget och artikel 152 EUF

Artikel 152 EUF lyder: ” Unionen ska erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse på unionsnivå och därvid ta hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen. Den ska underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter med respekt för deras självständighet.

Det sociala trepartstoppmötet för tillväxt och sysselsättning ska bidra till den dialogen.” Sieps, Lissabonfördraget Konsoliderad version av EU:s fördrag. 11 december 2007, s 107.

Artikel 152 EUF är ny i Lissabonfördraget i ett i övrigt oförändrat avsnitt om ”socialpolitik” jämfört med det tidigare Nicefördragets avsnitt ”Sociala bestämmelser” (motsvarar närmast arbetsmarknadsbestämmelser). ” Europeiska unionens grundlag efter Nice”, mars 2003, s 76f. I den s.k Slutakten till regeringskonferensen den 23 juli 2007 för Lissabonfördraget finns vare sig någon gemensam förklaring eller någon förklaring från medlemsstaterna angående artikel 152 EUF.

Av artikeln framgår:

- 1) Den handlar främst om parterna på europainivå och framväxten av europafack och arbetsgivaresammanslutningar på unionsnivå, vilket det andra stycket bekräftar.
- 2) Det står inte att unionen ska avhålla sig från att blanda sig i lönebildningen och lönepolitiken. Det står inte ”fullt ut ta hänsyn” och inte heller ”med respekt för deras självständighet i alla hänseenden”, vilket öppnar för tolkningar i överstatlig riktning.
- 3) Det är inte statsministern eller Europiska rådet som har tolkningsföreträde vad gäller artiklar i fördraget utan EU- domstolen. Det kan t. ex. ha konsekvenser för den fria förhandlingsrätten.
- 4) Det är värt att påminna om lärdomarna från Lavaldomen den 18 december 2007, att vissa intressen, artiklar står över andra, vilket har betydelse för tolkningen av enskilda artiklar. Det gäller friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 49 EG: numera artikel 56 EUF, a.a. s. 65 contra rätten att vidta fackliga stridsåtgärder i samband med förhandlingar med en arbetsgivare efter en regel i artikel 137.5 EG: numera 153.5 EUF, a.a., s 108.
” 86. Vad gäller användningen av de påtryckningsmedel som de fackliga organisationerna förfogar över för att förmå ett företag att ansluta sig till ett kollektivavtal och genomföra löneförhandlingar, har svarandena i målet vid Arbetsdomstolen samt den danska och den svenska regeringen gjort gällande att artikel 49 EG inte är tillämplig på rätten att vidta fackliga stridsåtgärder i samband med förhandlingar med en arbetsgivare, eftersom gemenskapen enligt artikel 137.5 EG, i dess lydelse enligt Nicefördraget, inte är behörig att reglera denna rättighet.

87. Domstolen anser att det i detta hänseende är tillräckligt att erinra om att även om det är riktigt att medlemsstaterna på områden som inte omfattas av gemenskapens behörighet har frihet att reglera förekomsten av ifrågakvarande rättigheter och villkoren för att utöva dessa, är medlemsstaterna inte

desto mindre skyldiga att iakttä gemenskapsrätten vid utövandet av denna behörighet (se analogt, vad gäller social trygghet, domarna av den 28 april 1998 i mål C-120/95, Decker, REG 1998, s I-1831, punkterna 22 och 23, och i mål C- 158/96, Kohll, REG 1998, s I-1931, punkterna 18 och 19; vad gäller direktbeskattning, dom av den 4 mars 2004 i mål C -334/02, kommissionen mot Frankrike, REG 2004, s I- 2229, punkt 21, och av den 13 december 2005 i mål C-446/03, Marks&Spencer, REG 2005, s I-10837, punkt 29).” Se Lavaldomen den 18 december 2007 i mål C-341/05, s I-20f.

Alltså även på områden med exklusiva rättigheter för medlemsländerna måste unionsrättens begränsningar iakttas enligt EU-domstolen.

- 5) I samma avsnitts artikel 151 EUF (artikel 136 EG i Nicefördraget) , a. a.,s 106 finns en hänvisning till också hänsynstagande till behovet att bevara unionsekonomins konkurrenskraft.

” ...

I detta syfte ska unionen och medlemsstaterna genomföra åtgärder som tar hänsyn till skillnaderna i i nationell praxis, särskilt när det gäller avtalsförhållanden, och till behovet att bevara unionsekonomins konkurrenskraft.”

De anser att en sådan utveckling kommer att följa såväl av den inre marknadens funktion, vilken kommer att främja en harmonisering av de sociala systemen, som av de förfaranden som föreskrivs i fördragen och av tillnärmningen i lagar och andra författningar.” a. a. ,s 106

Den slutsats som kan dras , är att det inte finns garantier i Lissabonfördraget mot överstatlig inblandning i nationell lönebildning och fackens förhandlingsrätt.

När statsministern kom till Europeiska rådets möte den 24 mars upprepade han sin åsikt, trots att några uttryckliga garantier inte finns i Lissabonfördraget.

”Bryssel. Fredrik Reinfeldt ser inga hot mot den svenska lönomodellen och fackens förhandlingsrätt med de beslut som fattas på EU-toppmötet. Han tycker att oppositionens krav på juridiska garantier där EU lovar att inte lägga sig i lönefrågor är onödiga.

- Det finns redan ett legalt skydd för nationella lönomodeller i EU:s fördrag. Då kan man inte begära ett skydd till, sade Reinfeldt när han anlände till torsdagskvällens toppmöte.”
DN 25/3 -11

Statsministern gjorde inte ens en reservation för att det är EU-domstolen som tolkar fördraget vid en tvist, för då hade juridiska garantier framstått som behövliga med tanke på att EU-domstolen befäst överstatligheten med en rad antifackliga domar.

Därför måste såväl paketet med sex lagstiftningsförslag som den s k euro plus-pakten studeras efter sina egna meriter.

6. Euro plus-pakten

I Europeiska rådets slutsatser från mötet den 24-25 mars redogörs för pakten under rubriken, **”Ny kvalitet i samordningen av den ekonomiska politiken – Euro plus-pakten.”** , s 5 och den framgår av bilaga I, s 13f.

Euro plus-pakten har godkänts av euroområdet stats- och regeringschefer och tillstyrkts av Bulgarien, Danmark, Lettland, Litauen, Polen, och Rumänien. Storbritannien, Ungern, Tjeckien och

Sverige har ställt sig fria från euro plus-pakten.

Av bilagan framgår, att nya stora överstatliga steg tas på områden där behörigheten ligger hos medlemsländerna och som, i själva verket, är oförenliga med svenska folkets Nej till EMU i folkomröstningen 2003.

6.1 Medlemsländernas rättigheter inskränks i praktiken

” Denna nya insats för att stärka samordningen av den ekonomiska politiken för konkurrenskraft och konvergens bygger på **fyra vägledande principer** :” Bl. a. ”... Den kommer att inriktas på åtgärder där behörigheten ligger hos medlemsstaterna. Inom de utvalda politikområdena **kommer stats- och regeringscheferna att enas om gemensamma mål. De medlemsstater som deltar kommer att sträva mot dessa mål med sin egen politiska mix och med sin egna specifika utmaningar.**

- c. Varje år kommer varje stats- eller regeringschef att göra konkreta nationella åtaganden.** Medlemsstaterna kommer då att ta hänsyn till bästa praxis och rikmärkning i förhållande till de bäst presterande länderna, inom Europa och jämfört med övriga strategiska partner.

Genomförandet av åtaganden och framsteg när det gäller att nå de gemensamma politiska målen kommer att **övervakas på politisk nivå av stats- eller regeringscheferna** i euroområdet och i deltagande länder på årlig basis och på grundval av en rapport från kommissionen. ...

- d.** Deltagande medlemsstater är fast beslutna att fullborda den inre marknaden, vilket är centralt för att stärka EU:s och euroområdets konkurrenskraft. Denna process är helt i linje med fördraget. **Pakten kommer att respektera den inre marknads integritet till fullo.**”, s 13f.

Under rubriken **Konkreta politiska åtaganden och konkret politisk övervakning** står:

” Stats och regeringscheferna kommer att övervaka framstegen mot de ovannämnda gemensamma målen med utgångspunkt i en rad indikatorer som omfattar konkurrenskraft, sysselsättning, finanspolitisk hållbarhet och finansiell stabilitet. Det kommer att fastställas vilka länder som står inför mer betydande utmaningar på något av dessa områden och som måste åta sig att ta itu med dessa utmaningar inom viss tid.”, s 15

6.2 Konkreta politiska åtaganden för målen

Sedan gås igenom de konkreta politiska åtaganden och den konkreta övervakningen för varje mål:

- a. Att främja konkurrenskraften**
b. Att främja sysselsättningen
c. Att förbättra de offentliga finansernas hållbarhet
d. Att förstärka den finansiella stabiliteten, s 16f.

Under a. Att främja konkurrenskraften sägs:” Framstegen kommer att bedömas med utgångspunkt i löne-och produktivitetsutvecklingen samt behoven av konkurrenskraftsanpassning.

För att bedöma om lönerna utvecklas i linje med produktiviteten, kommer enhetsarbetskostnaderna att övervakas under en tidsperiod genom jämförelse med utvecklingen i andra länder i euroområdet och hos de viktigaste jämförbara handelspartnerna. ...”, s.16

När det gäller ” följande reformer som kommer att ägnas särskild uppmärksamhet” blir den överstatliga inblandningen i den nationella lönebildningen och lönepolitiken tydlig och oacceptabel. ” Varje land kommer att ansvara för de specifika politiska åtgärder som det väljer för att främja konkurrenskraft, men följande reformer kommer att ägnas särskild uppmärksamhet:

i) Iakttagande av nationella traditioner för dialogen mellan arbetsmarknadens parter och förhållandena på arbetsmarknaden, åtgärder för att säkerställa att kostnadsutvecklingen ligger i linje med produktiviteten, till exempel att:

- se över lönesättningsarrangemangen, och vid behov centraliseringsgraden i förhandlingsprocessen samt indexeringsmekanismerna, med bibehållet oberoende för arbetsmarknadens parter i den kollektiva förhandlingsprocessen,
- säkerställa att löneavtalen i den offentliga sektorn stöder insatserna för konkurrenskraft i den privata sektorn (med beaktande av den betydande signaleffekt som lönerna i den offentliga sektorn utgör),

ii) åtgärder för att öka produktiviteten, till exempel

- ytterligare öppnande av skyddade sektorer genom åtgärder på nationell nivå för att undanröja omotiverade restriktioner mot tjänster inom de fria yrkandena och i detaljhandeln för att främja konkurrens och effektivitet med full respekt för gemenskapens regelverk,
- särskilda insatser för att förbättra utbildningssystemet och främja FoU, innovation och infrastruktur,
- åtgärder för att främja företagsklimatet, särskilt för små och medelstora företag, framför allt genom att minska byråkratin och förbättra regelverket (t.ex. konkurslagstiftningen, handelslagstiftningen)., s 17

Den första punkten under ii) är kontroversiell och ett uttryck för nyliberalismens krav på avreglering och privatiseringar.

Under **b. Att främja sysselsättningen** sägs om ” följande reformer som kommer att ägnas särskild uppmärksamhet:

- Arbetsmarknadsreformer som ska främja flexicurity, minska det svarta arbetet och öka deltagandet på arbetsmarknaden,
- Livslångt lärande
- Skattereformer, till exempel sänkta skatter på arbetet så att arbete lönar sig samtidigt som de totala skatteintäkterna bevaras, samt åtgärder för att underlätta deltagande av den andra försörjaren i arbetslivet. ,s 17

Här förespråkas överstatliga ingrepp i den nationella arbetsrätten och skattepolitiken.

Under **c. Att förbättra de offentliga finansernas hållbarhet sägs:**

” För att säkra ett fullständigt genomförande av stabilitets- och tillväxtpakten, kommer följande att ägnas största uppmärksamhet:

§ Pensionernas, hälso- och sjukvårdens och de sociala trygghetsförmånernas hållbarhet

...

De nödvändiga reformerna för säkerställande av pensionernas och de sociala trygghetsförmånernas hållbarhet och tillräcklighet kan omfatta

- . anpassning av pensionssystemet till den nationella demografiska situationen, till exempel genom en anpassning av den faktiska pensionsåldern till den förväntade livslängden eller genom att öka deltagandet,
- . begränsning av förtidspensionssystemen och användning av riktad stimulans för anställning av äldre arbetstagare (framför allt i åldersgruppen över 55 år).”, s 18

Den överstatliga politiken klampar in på några av den nationella politikens kärnområden.

Under § Nationella finanspolitiska regler står:

” Deltagande medlemsstater åtar sig att överföra EU:s finanspolitiska regler enligt stabilitets- och tillväxtpakten till den nationella lagstiftningen. Medlemsstaterna kommer att kunna välja vilket specifikt nationellt rättsligt instrument som ska användas men ska se till att det är av tillräckligt bindande och varaktig karaktär (t.ex, konstitution eller ramlag). Exakt hur regeln ska utformas kommer också att avgöras av varje enskilt land (t.ex. kan den utformas som en ”skuldbroms”, som en regel som är kopplad till primärsaldot eller som en utgiftsregel) men den ska säkerställa budgetdisciplinen både på nationell och subnationell nivå. Kommissionen kommer med full respekt för de nationella parlamentens privilegier att höras när det gäller den exakta finanspolitiska regeln innan den antas så att det säkerställs att den är både förenlig med och till stöd för EU:s regler.”, s 19.

Deltagande medlemsländer åtar sig alltså att överföra EU:s finanspolitiska regler enligt stabilitets- och tillväxtpakten till den nationella lagstiftningen.

Detta står i strid med förutsättningarna för och resultatet av folkomröstningen 2003 om EMU. Då gjordes klart, att finanspolitiken var helt och hållet en nationell angelägenhet medan penningpolitiken blev överstatlig vid ett Ja, som skulle innebära ett deltagande i valutaunionen. Vid ett Nej, som blev resultatet av folkomröstningen, skulle inte gälla några sanktioner vid överträdelser av referensvärdet för underskottet i de offentliga finanserna enligt stabilitetspakten och alltså inga andra överstatliga bindningar av finanspolitiken- tvärtemot vad som nu stadgas i euro plus-pakten.

Under punkt **d. Att förstärka den finansiella stabiliteten** står:

” En stark finanssektor är avgörande för den övergripande stabiliteten i euroområdet. En omfattande reform av EU:s ram för översyn och reglering av finanssektorn har inletts”. s 19. Det bör påpekas, att detta får inte hindra medlemsländer fria från euron att införa skarpare regler. Den direkta beskattningen, som enligt förutsättningarna för folkomröstningen 1994 skulle hållas utanför EU-samarbetet, kommer nu in i smältdegeln.

” Förutom de frågor som angetts ovan kommer **samordning av skattepolitiken** också att uppmärksammas.

Direkt beskattning faller fortfarande inom medlemsstaternas behörighetsområde. En pragmatisk samordning av skattepolitiken är ett nödvändigt inslag för en starkare samordning av den ekonomiska politiken i euroområdet för att stödja budgetkonsolidering och ekonomisk tillväxt. I detta sammanhang förbinder sig medlemsstaterna att inleda strukturerade diskussioner om skattepolitiska frågor, särskilt utbyte av bästa praxis, undvikande av skadlig praxis och förslag som syftar till att bekämpa bedrägerier och skatteflykt.”, s 20

6.3 Konkreta årliga åtaganden

Euro plus-paktens sista stycke heter **Konkreta årliga åtaganden**. Där står : För att kunna visa upp ett verkligt åtagande till förändring och säkerställa den politiska drivkraft som är nödvändig för att nå våra gemensamma mål, ska deltagande medlemsstater varje år på högsta nivå enas om en uppsättning konkreta åtgärder som ska uppnås inom 12 månader. Valet av specifika politiska åtgärder som ska genomföras kommer även fortsättningsvis att ligga kvar inom varje lands ansvarsområde men vägledning kommer att ges för valet särskilt genom att beakta de frågor som angetts ovan. Dessa åtaganden kommer också att återspeglas i de nationella reformprogram och stabilitetsprogram som kommer att läggas fram varje år och bedömas av kommissionen, rådet och Eurogruppen inom ramen för den europeiska planeringsterminen.”, s 20

Att riksdagen ställt sig kallsinning till Euro plus-pakten är inte konstigt och Sverige ingår alltså inte i den.

7. Slutsatser

Det bästa vore att upplösa valutaunionen som är instabil beroende på att euroområdet inte är ett optimalt valutaområde. Den europeiska stabiliseringsmekanismen (ESM), som innebär att nya pengar kastas efter dåliga , borde inte komma tillstånd. Ändringen av artikel 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör därför avvisas. Den nya europeiska planeringsterminen som inleds med EU-kommissionens årliga tillväxtöversikt spetsas med sex lagstiftningsförslag om ekonomisk styrning med nya sanktioner inklusive böter för euroländer, vilket har betydelse för euro plus-pakten. Detta innebär en rad nya bindande åtaganden för deltagande länder, vilket framgått ovan. Sverige måste säga Nej till varje inblandning i den nationella lönebildningen och lönepolitiken som de sex lagstiftningsförslagen innehåller och alltså kräva att de på så sätt korrigeras. Det är bra, att Sverige står fritt från euro plus-pakten.

Dagen efter Europeiska rådets möte den 24-25 mars hade DN en artikel om euro plus-pakten som överträffar det mesta i fråga om skrämselfpropaganda. Den inleds med en stor rubrik över tre spalter:

Europakt sätter Sverige i kylan

och inleds med: ”**BRYSSEL EU:s nya fördjupade samarbete med 'europluspakten' gör att Sverige hamnar i ett oönskat sällskap med EU-skeptiker och ekonomiska hasardspelare. Regeringens anpassning till en mer EU-kritisk riksdag gör att Sverige riskerar att betraktas som ett B-lagsland.**” DN 26/3 -11

DN frågar sig: ”**Hur kunde Sverige** hamna så fel? Det är troligen ett resultat av att såväl svenska politiker som fackledare inte hängt med i turerna i EU.” Men i själva verket är det DN som inte hängt med.

DN har inte observerat, att EU-kommissionens sex lagstiftningsförslag också hänger ihop med europlus-pakten och att båda paketen handlar om lönebildningen och lönepolitiken samt att sanktioner med böter kan utdömas för euroländerna vid ekonomisk obalanser enligt

lagstiftningsförslagen. Inte heller har DN t ex beaktat konsekvenserna av ifrågavarande införlivande av stabilitetspakten i nationell rätt.

DN har alldeles uppenbart inte riktigt tagit del av de tre fackliga centralorganisationernas skrivelse till ledamöterna i EU-nämnden, för där redogörs utförligt också för EU-kommissionens sex lagstiftningsförslag, medan DN **bara** talar om ” europluspakten”. När DN påstår att den pakten ” är i grunden samma typ av samarbete som den'Lissabonprocess' som förre statsministern Göran Persson så varmt omhuldade på 90-talet”, visar det bara att DN inte satt sig in vare sig i sammanhanget eller i euro plus-pakten.

Hur kunde DN hamna så fel?

Kaj Lidén

ordf., Folkrörelsen Nej till EU - Botkyrka

www.nejtill.eu.se/botkyrka